

Bitumen na Mavrincu

Renato Vidrih

V Sloveniji je v apnencih in dolomitih veliko bitumna, v manjši količinah pa tudi v nekaterih skrilavih glinavcih in peščenjakih. Bitumna v kamnini ni težko ugotoviti, saj črna kamnina med lomljenjem oddaja značilen vonj, ko iz nje uidejo iz zaprtih por sproščeni plinasti ogljikovodiki. Takšne kamnine imenujemo bituminozne. Redkeje pa najdemo z bitumnom zapolnjene razpoke v kamnini, prevleke ali celo kapljičasta nakopičenja bitumna.

Najpogosteje je bitumen v sedimentnih kamninah, nastal pa je z razpadom ostankov odmrlih organizmov v temperaturnem območju med 80 in 250°C v *naftnem oknu*, na enak način kot nafta. Sestavlja ga slabše mobilni, tekoči in trdni ogljikovodiki z veliko molekulsko maso.

Pri delu za diplomsko nalogo sem med Kranjsko Goro in Vršičem, na grebenih Velikega in Malega Kumleha, Škrbinjeka, Mavrinka in Špice v Sedelcih na svoje veliko presenečenje med iskanjem fosilov naletel na močno bituminozno kamnino, v kateri so bili ponekod tanki »filmi« in prevleke, ponekod celo tanjše žilice **bitumna**, dolge do nekaj centimetrov in debele manj od milimetra. Kamnina je spodnjetriasne starosti in izdanja v ozkem pasu od Špice v Sedelcih do Mavrinka. Starost kamnine dokazujejo številni značilni spodnjetriasni fosili: polža *Natiria costata* in *Turbo rectecostatus*, školjka *Costatoria costata* in *Gervilleia*,

Bitumen v apnencu s Špice v Sedelcih nad Kranjsko Goro; 40 x 25 mm.
Najdba in zbirka Renata Vidriha. Foto: Marijan Grm

foraminifere *Meandrospira*, *Ammodiscus*, *Glomospira*, amonit *Tirolites cassianus* itd. Kamnine so zelo raznovrstne, od dolomita do apnena, vmes pa so laporovci in skrilavi glinavci, peščenjaki in lapornati apnenci. Okolico gradijo anizijski in cordevolski apnenci in dolomiti.

Profil spodnjetriasnih plasti Špice v Sedelcih se proti severovzhodu nadaljuje proti Mavrincu. Vrhni del spodnjetriasne skladovnice je na Mavrincu. Tu prevladuje apnenčev razvoj s prevladajočimi apnenci in vložki lapornatega apnanca, sam vrh pa je zgrajen iz opisanih bituminoznih apnencev z bogato mikrofavnou. Kamnina je biomikrit, ki je pogosto razpokan. Razpoke so zapolnjene s številnimi kalcitnimi žilicami in imajo stiliolitne šive. Pri določanju starosti, predvsem na podlagi številnih foraminifer, ki so v teh plasteh zelo pogostne, je bil bitumen viden tudi v mikroskopskih preparatih – zbruskih.

Literaturna vira:

- VIDRIH, R., 1980: *Biostratigrafski razvoj spodnjetriasnih in sosednjih plasti severozahodno od Vršiča*. Diplomska naloga, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo Univerze Edvarda Kardeľja v Ljubljani.
VIDRIH, R., V. MIKUŽ, 1995: *Minerali na Slovenskem* (bitumen, str. 330-331). Tehniška založba, Ljubljana.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Scopolia, Journal of the Slovenian Museum of Natural History, Ljubljana](#)

Jahr/Year: 2006

Band/Volume: [Suppl_3](#)

Autor(en)/Author(s): Vidrih Renato

Artikel/Article: [Bitumen na Mavrincu. 459-460](#)